

Wersja zanonimizowana

Tłumaczenie

C-200/21-1

Sprawa C-200/21

Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

Data wpływu:

31 marca 2021 r.

Oznaczenie sądu odsyłającego:

Tribunalul București (Rumunia)

Data wydania postanowienia o wystąpieniu z wnioskiem o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym:

25 lutego 2021 r.

Strona wnosząca apelację:

TU

SU

Strona przeciwna:

BRD Groupe Société Générale SA

Next Capital Solutions Limited

Wniosek o wydanie orzeczenia w trybie prejudycjalnym

[...] Szósta izba Tribunalul București (sądu okręgowego w Bukareszcie, Rumunia) [...]

[...] postanowienie z dnia 25 lutego 2021 r.

Strona wnosząca apelację: TU i SU [...]

Strona przeciwna: NEXT CAPITAL SOLUTIONS LIMITED, reprezentowana przez SC EOS KSI ROMANIA SRL z siedzibą w Bukareszcie [...] i BRD GROUPE SOCIETE GENERALE S.A. z siedzibą w Bukareszcie [...]

W sprawie z powództwa wniesionego przez powodów TU i SU przeciwko pozwanym Next Capital Solutions Limited, reprezentowanej przez SC EOS KSI România SRL i BRD Groupe Société Générale S.A., mającej za przedmiot powództwo przeciwegzekucyjne, w następstwie apelacji wniesionej przez powodów od wyroku cywilnego [...] z dnia 3 lipca 2020 r. wydanego przez Judecătoria Sectorului 1 (sąd pierwszej instancji dla rejonu pierwszego) Tribunalul București (sąd okręgowy w Bukareszcie), orzekający w charakterze sądu odwoławczego, wydał na posiedzeniu jawnym w dniu 25 lutego 2021 r. następujący

WYROK

Tribunalul București (sąd okręgowy w Bukareszcie, Rumunia) zwraca się do Trybunału z następującym pytaniem prejudycjalnym:

– Czy dyrektywa 93/13 stoi na przeszkodzie przepisowi prawa krajowego, takiemu jak wynikający z art. 712 i nast. rozdziału VI kodeksu postępowania cywilnego, przewidującemu termin 15 dni, w którym dłużnik może powołać się w ramach powództwa przeciwegzekucyjnego na nieuczciwy charakter warunku umownego zawartego w tytule egzekucyjnym, ponieważ powództwo o ustalenie istnienia nieuczciwych warunków zawartych w tytule egzekucyjnym nie podlega żadnemu terminowi i w ramach takiego powództwa dłużnik może żądać wstrzymania wykonania tytułu zgodnie z art. 638 ust. 2 kodeksu postępowania cywilnego?

Uzasadnienie:

I. Okoliczności faktyczne:

- 1 BRD Groupe Société Générale S.A. jako kredytodawca i TU jako kredytobiorca zawarli umowę kredytu [...] w dniu 18 października 2007 r. W czerwcu 2009 r. pozwana BRD S.A. zawarła umowę cesji wierzytelności, w drodze której zbyła swoją wierzytelność, wynikającą z umowy zawartej z powodem, na rzecz IFN Next Capital Finance S.A.; następnie, w sierpniu 2009 r. IFN Next Capital Finance S.A. zbyła wierzytelność na rzecz strony przeciwnej w postępowaniu apelacyjnym, Next Capital Solutions Limited.
- 2 W celu wykonania tytułu egzekucyjnego, jaki stanowiła umowa kredytu [...], w dniu 23 lutego 2015 r. strona przeciwna w postępowaniu apelacyjnym, Next Capital Solutions Limited, złożyła za pośrednictwem syndyka masy upadłości S.C. EOS K.S.I. România S.R.L. wniosek do Biroul executorului judecătoresc (kancelarii komornika sądowego) [...], która wszczęła postępowanie egzekucyjne [...] zgodnie z protokołem z dnia 23 lutego 2015 r. [**OR. 2**]
- 3 W dniu 24 lutego 2015 r. komornik sądowy wydał nakaz zapłaty i ustanowił związany z nim zastaw, w którym nakazał dłużnikowi wykonanie tytułu egzekucyjnego, jaki stanowiła umowa kredytu zawarta z BRD, poprzez zapłatę na

rzecz wierzyciela będącego cesjonariuszem wymienionych poniżej kwot w terminie jednego dnia od dnia otrzymania nakazu lub jego doręczenia w miejscu zamieszkania dłużnika: 39 176,36 lejów rumuńskich (RON) tytułem zadłużenia pozostałego do spłaty i 5357,08 RON tytułem kosztów egzekucji. W tym samym dniu komornik sądowy nakazał także zajęcie obecnych i przyszłych środków pieniężnych w lejach rumuńskich i w walutach obcych, które dłużnik TU posiadał na rachunkach otwartych w różnych instytucjach bankowych, informując jednocześnie o tym dłużnika.

- 4 Dokumenty dotyczące egzekucji (protokół wszczęcia postępowania egzekucyjnego z dnia 24 lutego 2015 r., nakaz zapłaty z dnia 24 lutego 2015 r., protokół rozliczenia kosztów egzekucji, protokół wszczęcia egzekucji, tytuł egzekucyjny, zawiadomienie o zajęciu z dnia 24 lutego 2015 r. i pismo dotyczące zajęcia) zostały przekazane stronie wnoszącej powództwo przeciwegzekucyjne w dniu 2 marca 2015 r.
- 5 Następnie, w drodze aktu zajęcia majątku trzeciodłużnika z dnia 6 marca 2015 r. komornik sądowy dokonał zajęcia kwoty odpowiadającej 1/3 miesięcznych dochodów netto dłużnika, będącej w posiadaniu osoby trzeciej, Total Prest 2000 S.R.L., którą to kwotę owa osoba trzecia była winna dłużnikowi. Komornik sądowy wydał jednocześnie powiadomienie, które zostało doręczone dłużnikowi w jego miejscu zamieszkania poprzez złożenie w skrzynce pocztowej w dniu 13 marca 2015 r.
- 6 W dniu 17 marca 2015 r. wnoszący powództwo przeciwegzekucyjne złożył u komornika sądowego wniosek, w którym oświadczył, że zamierza zakwestionować pozostały do spłaty dług obliczony przez EOS K.S.I. România, a w dniu 5 sierpnia 2015 r., jako dłużnik egzekwowany [...] wniósł o zatwierdzenie zobowiązania do zapłaty na okres 6 miesięcy w wysokości 500 RON miesięcznie, począwszy od września.
- 7 W dniu 6 grudnia 2018 r. komornik sądowy wydał nakaz zapłaty i ustanowił związaną z nim hipotekę, w którym nakazał dłużnikowi wykonanie tytułu egzekucyjnego poprzez zapłatę na rzecz wierzyciela następujących kwot w terminie 15 dni od dnia otrzymania nakazu lub jego doręczenia w miejscu zamieszkania dłużnika: 40 849,67 RON tytułem zadłużenia pozostałego do spłaty, obejmującego wierzytelność wraz z odsetkami do dnia zapłaty całości przez dłużnika, oraz 5437,08 RON tytułem kosztów egzekucji pod rygorem przeprowadzenia egzekucji z nieruchomości położonej w Bukareszcie, będącej własnością dłużnika [...].
- 8 Powołując się na przedawnienie prawa do wszczęcia egzekucji, dłużnik wniósł powództwo przeciwegzekucyjne zarejestrowane przed Judecătoria Sectorului 1 (sądem pierwszej instancji dla rejonu pierwszego) [...], rozstrzygnięte wyrokiem cywilnym nr 2090/2019, który uprawomocnił się po oddaleniu apelacji. W sprawie tej stwierdzono ostatecznie, że rozpatrywane powództwo

przeciwegzekucyjne (w ramach którego powołano się na przedawnienie prawa do wszczęcia egzekucji) zostało wniesione po terminie.

- 9 W dniu 17 lutego 2020 r. dłużnik wniósł powództwo przeciwegzekucyjne zarejestrowane przed Judecatoria Sectorului 1 [...], wnosząc do sądu o wydanie wyroku uznającego za nieuczciwy warunek dotyczący pobierania prowizji z tytułu wszczęcia postępowania, warunek dotyczący pobierania miesięcznej prowizji z tytułu obsługi wierzytelności, stwierdzenie nieważności czynności postępowania egzekucyjnego [...] zarejestrowanego w [kancelarii komornika sądowego] w następstwie stwierdzenia nieuczciwego charakteru zakwestionowanych warunków umownych. W uzasadnieniu pozwu dłużnik podnosi konieczność zwrotu kwot, które zostały bezprawnie zajęte na podstawie wspomnianych warunków.

II. Żądania i argumenty stron

- 10 Strona przeciwna postępowania apelacyjnego, Next Capital Solutions LTD i BRD Groupe Société Generale S.A., podniosła zarzut, zgodnie z którym powództwo przeciwegzekucyjne zostało wniesione po terminie i twierdziła, że termin, w ciągu którego egzekucja może zostać zakwestionowana w świetle przepisów art. 715 ust. 1 i 2 kodeksu postępowania cywilnego, rozpoczął bieg już w dniu 2 marca 2015 r., gdy **[OR. 3]** powiadomiono wnoszącego powództwo przeciwegzekucyjne o pierwszych czynnościach egzekucyjnych. Ponadto strona wnosząca powództwo przeciwegzekucyjne dowiedziała się o egzekucji już w dniu pierwszego zajęcia zgodnie z pokwitowaniem z dnia 8 kwietnia 2015 r. oraz zgodnie z powództwem i zobowiązaniem do zapłaty z dnia 5 sierpnia 2015 r., to znaczy w dniu, od którego przysługiwał jej termin do podniesienia zarzutów przeciwegzekucyjnych przedstawionych w powództwie. W konsekwencji, biorąc pod uwagę datę, w której powiadomiono o pierwszych czynnościach egzekucyjnych (2 marca 2015 r.) i a fortiori o pierwszym zajęciu (8 kwietnia 2015 r.), oraz datę wniesienia powództwa przeciwegzekucyjnego (28 grudnia 2018 r.), to znaczy ponad 3 lata od powzięcia wiadomości o tym pierwszym zajęciu, strona przeciwna postępowania apelacyjnego wniosła o oddalenie powództwa przeciwegzekucyjnego jako wniesionego po terminie.
- 11 Wnoszący powództwo podnieśli, że niniejsze powództwo przeciwegzekucyjne zostało wniesione zgodnie z postanowieniem wydanym przez [Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej] w listopadzie 2019 r. w sprawie C-75/19.

III. Przebieg postępowania:

- 12 Sąd pierwszej instancji uwzględnił zarzut wniesienia powództwa po terminie i oddalił powództwo przeciwegzekucyjne jako wniesione po terminie na podstawie art. 71[5] ust. 1 pkt 3 kodeksu postępowania cywilnego w świetle postanowienia Trybunału z listopada 2019 r. oraz orzekł, że postanowienie to wymaga uznania, iż konsumentowi przysługuje uprawnienie do powołania się na

nieuczciwy charakter warunków umownych, ale nie przysługuje mu uprawnienie do wytoczenia takiego powództwa sine die. W tym względzie stwierdzono, co następuje:

„W sprawie tej Trybunał nie orzekł niczego nowego, ponieważ było jednomyślnie przyjęte, że konsument zawsze może powołać się na nieuczciwy charakter warunków umownych w każdym postępowaniu.

Ponadto w rzeczonyj sprawie [Trybunał] poprzestał na stwierdzeniu, że w ramach powództwa przeciwegzekucyjnego konsument nie traci prawa do powołania się na nieuczciwy charakter warunków umownych, mimo iż po wejściu w życie ustawy nr 310/2018 zmieniającej kodeks postępowania cywilnego przysługuje mu alternatywne powództwo, to znaczy powództwo oparte na prawie powszechnym, co w każdym razie nie było kwestionowane w prawie krajowym.

W całej argumentacji [Trybunału] leżącej u podstaw rozpatrywanej sprawy uznano, że istotne jest nie wniesienie powództwa przeciwegzekucyjnego jako środka umożliwiającego sprzeciwienie się egzekucji na każdym etapie, lecz konieczność powołania się w toku egzekucji, w drodze powództwa przeciwegzekucyjnego, na nieuczciwy charakter warunków umownych”.

- 13 Tribunalul București (sąd okręgowy w Bukareszcie) rozpoznaje obecnie apelację wniesioną przez wnoszących apelację od wyroku wydanego w pierwszej instancji, zmierzającą do oddalenia zarzutu dotyczącego wniesienia powództwa po terminie i uwzględnienia powództwa.

IV. Podstawy prawne

Podstawy prawne zawarte w prawie Unii:

- 14 Dyrektywa Rady 93/13/EWG z dnia 5 kwietnia 1993 r. w sprawie nieuczciwych warunków w umowach konsumenckich [Dz.U. 1993, L 95, s. 29 (...); zwana dalej „dyrektywą 93/13/EWG”]

Prawo krajowe:

- 15 Ustawa nr 193 z dnia 6 listopada 2000 r. o nieuczciwych warunkach w umowach zawieranych między przedsiębiorcami a konsumentami (Monitorul Oficial al României, część I, nr 560 z dnia 10 listopada 2000 r.), ostatnio zmieniona w 2014 r. (zwana dalej „ustawą nr 193/2000”), która stanowi, odpowiednio w art. 1 i 6, że przedsiębiorcom zakazuje się zawierania nieuczciwych warunków w umowach zawieranych z konsumentami oraz że takie warunki nie wywołują skutków wobec konsumentów. Artykuł 14 tej ustawy stanowi, że konsumenci, którzy ponieśli szkodę w wyniku umów zawartych z naruszeniem przepisów wymienionej ustawy, mają prawo zwrócenia się do sądu zgodnie z przepisami kodeksu cywilnego i kodeksu postępowania cywilnego. [OR. 4]

- 16 Ustawa nr 134 z dnia 1 lipca 2010 r. – kodeks postępowania cywilnego (Monitorul Oficial al României, część I, nr 247/2015; zwana dalej „kodeksem postępowania cywilnego”), która w art. 712 ust. 1 przyznaje zainteresowanym osobom lub osobom poszkodowanym w wyniku egzekucji prawo wniesienia powództwa przeciwko egzekucji, środkiem wydanym przez komornika sądowego oraz wszelkim czynnościom egzekucyjnym. Ustęp 2 wspomnianego artykułu ustanawia uprawnienie do wniesienia powództwa również wtedy, gdy konieczne jest wyjaśnienie znaczenia, zakresu lub wykonania tytułu egzekucyjnego.
- 17 Artykuł 713 kodeksu postępowania cywilnego, dotyczący przesłanek dopuszczalności powództwa przeciwegzekucyjnego, przewiduje w ust. 2, że w przypadku gdy egzekucja jest prowadzona na podstawie tytułu egzekucyjnego innego niż wyrok, dłużnik może podnieść w ramach powództwa przeciwegzekucyjnego również zarzuty dotyczące okoliczności faktycznych lub prawnych, odnoszące się do zasadności roszczenia leżącego u podstaw tytułu egzekucyjnego tylko wtedy, gdy ustawa nie przewiduje w odniesieniu do tego tytułu egzekucyjnego szczególnego środka procesowego umożliwiającego jego uchylenie. Zgodnie z ust. 3 tego artykułu ta sama strona nie może wnieść nowego powództwa w oparciu o podstawy, które istniały w dniu wniesienia pierwszego powództwa.
- 18 Artykuł 715 tego kodeksu, dotyczący terminów, przewiduje w ust. 1, że powództwo przeciwegzekucyjne może zostać wniesione w terminie 15 dni od dnia, w którym strona wnosząca to powództwo dowiedziała się o kwestionowanej przez nią czynności egzekucyjnej, a w przypadku dłużnika, który wnosi powództwo przeciwko samej egzekucji, termin ten liczy się od dnia, w którym otrzymał on tytuł egzekucyjny opatrzony klauzulą wykonalności lub nakaz, lub też od dnia, w którym dowiedział się o pierwszej czynności egzekucyjnej. Ustęp 3 stanowi, że zakwestionowanie wyjaśnienia znaczenia, zakresu lub wykonania tytułu egzekucyjnego może mieć miejsce w dowolnej chwili, dopóki prawo do uzyskania egzekucji nie ulegnie przedawnieniu.
- 19 Artykuł 720 wspomnianego kodeksu, dotyczący skutków orzeczenia w przedmiocie powództwa przeciwegzekucyjnego, przewiduje w ust. 1, że w przypadku uwzględnienia powództwa przeciwegzekucyjnego sąd, do którego wniesiono powództwo, biorąc pod uwagę przedmiot powództwa, w zależności od przypadku, zmienia lub uchyla zaskarżoną czynność egzekucyjną, uchyla lub zawiesza egzekucję, uchyla tytuł egzekucyjny lub dokonuje jego wykładni.
- 20 Artykuł 638 ust. 2 stanowi, że wstrzymanie wykonania tytułów egzekucyjnych, w tym umów kredytu, może również być przedmiotem żądania w ramach powództwa o ich uchylenie, w którym to przypadku stosuje się te same przepisy proceduralne, które mają zastosowanie do wniosku o zawieszenie egzekucji wniesionego w ramach powództwa przeciwegzekucyjnego, to znaczy przepisy art. 719 kodeksu.

V. Pytanie prejudycjalne

Podstawa prawna odesłania prejudycjalnego:

- 21 Artykuł 267 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Uzasadnienie pytania prejudycjalnego:

- 22 W niniejszej sprawie powstaje pytanie, w jaki sposób należy interpretować dyrektywę w świetle konieczności zapewnienia konsumentowi prawa do powołania się na nieuczciwy charakter warunków umownych na każdym etapie w toku egzekucji w drodze powództwa przeciwegzekucyjnego, nawet jeśli konsument może również wystąpić do sądu w tym względzie, wnosząc w ramach powództwa co do istoty o zawieszenie egzekucji. Pytanie to powstaje, po pierwsze, ponieważ sąd prowadzący postępowanie egzekucyjne może również orzec w tym samym wyroku w przedmiocie ważności czynności egzekucyjnych i wyłącznie on może orzec w przedmiocie skutków nieważności tytułu egzekucyjnego dla postępowania egzekucyjnego. Po drugie, w postanowieniu z dnia 6 [OR. 5] listopada 2019 r. w sprawie C-75/19, EU:C:2019:950, Trybunał orzekł, iż dyrektywę 93/13/EWG należy interpretować w ten sposób, że stoi ona na przeszkodzie przepisowi prawa krajowego, zgodnie z którym konsument, który zawarł umowę kredytu z instytucją kredytową i przeciw któremu ten przedsiębiorca wszczął postępowanie egzekucyjne, nie ma prawa powołać się na istnienie nieuczciwych warunków umownych, aby wnieść sprzeciw wobec tego postępowania, po upływie 15-dniowego terminu od powiadomienia o pierwszych czynnościach w tym postępowaniu, w przypadku gdy wniesienie powództwa o stwierdzenie istnienia nieuczciwych warunków umownych nie podlega jednak żadnemu terminowi i nie pozwala na zawieszenie egzekucji do czasu rozstrzygnięcia sporu. Ponieważ sytuacja rozpatrywana w niniejszej sprawie jest analogiczna do sytuacji rozpatrywanej w sprawie C-75/19, lecz różni się w zasadniczych kwestiach analizowanych przez Trybunał, należy dokonać wykładni dyrektywy również w przypadku, gdy powództwo pozwala na zawieszenie egzekucji.
- 23 W przypadku udzielenia na to pytanie odpowiedzi twierdzącej do sądu krajowego należy ustalenie, w granicach zasady legalności, sposobu wykładni krajowych przepisów dotyczących egzekucji, który umożliwi konsumentowi, w ramach krajowego porządku prawnego, wytoczenie powództwa przeciwegzekucyjnego opartego na nieuczciwym charakterze warunków umownych nawet po upływie terminu piętnastu dni przewidzianego w art. 715 kodeksu postępowania cywilnego.
- 24 W przypadku gdy sąd krajowy nie wskaże takiego sposobu wykładni, należy udzielić odpowiedzi na pytanie, czy w sytuacji gdy Trybunał stwierdzi, że skuteczna ochrona praw wynikających z dyrektywy (w niniejszej sprawie, z dyrektywy 93/13) nie może zostać zagwarantowana przez krajowe prawo procesowe, wykładnia dyrektywy dokonana przez Trybunał zobowiązuje państwo

członkowskie do odstąpienia od stosowania przepisu prawa procesowego, takiego jak art. 715, który reguluje termin na wniesienie powództwa przeciwegzekucyjnego.

DOKUMENT ROBOCZY